

کزین برتر اندیشه برنگذرد
خداوند روزی ده رهنمای

به نام خداوند جان و خرد
خداوند نام و خداوند جای

پاپنگ تجت فشار فرآیندی

آلشناپس و راهنمای بازرگانی دوستان ساخت

مولف : مهندس بهنام صادقیان

سرشناسه	: صادقیان، بهنام - ۱۳۶۵ .
عنوان و نام پدیدآور	: پایپینگ تحت فشار فرآیندی؛ آشنایی و راهنمای بازرسی دوران ساخت / مولف بهنام صادقیان.
مشخصات نشر	: تهران : نشر طراح، ۱۳۹۹ .
مشخصات ظاهری	: ۵۰۲ ص: مصور، جدول، نمودار؛ ۱۰×۷ س.م.
فروخت	: تجهیزات و پایپینگ تحت فشار: ۲.
شابک	: 978-600-866639-4 .
وضعيت فهرست نويسى	: فيپا
موضوع	: لوله‌کشی -- طراحی و ساخت -- خطوط لوله
موضوع	: Piping -- Design and construction - - Pipelines
ردیبندی کنگره	: TJ930 .
ردیبندی دیویی	: ۶۲۱/۸۶۷۲ .
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۳۹۷۰۳۲ .

اين اثر، مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هرگز تمام يا قسمتی از اين اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر يا پخش يا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

شماره کتاب
۹۷۸-۶۰۰-۸۶۶۶-۳۹-۴
ISBN 978-600-8666-39-4

نشر طراح

- نام کتاب : پایپینگ تحت فشار فرآیندی، آشنایی و راهنمای بازرسی دوران ساخت
- مؤلف : بهنام صادقیان
- ناشر : نشر طراح
- صفحه‌آرا : فاطمه نیکختيان
- تيراز : ۵۰ جلد
- نوبت چاپ : اول، زمستان ۱۳۹۹

کليه حقوق برای نشر طراح محفوظ است.

آدرس انتشارات : خ انقلاب - مقابل دانشگاه تهران - ساختمان فروزنده - ط دوم واحد ۵۰۶

آدرس پخش : خ انقلاب - مقابل دانشگاه تهران - ساختمان فروزنده - ط منفي يك واحد ۲۰۸

(تلفن: ۷۹۹۹ ۶۶۴۶ و ۶۶۹۵ ۳۶۲۶ - فکس: ۰۲۱-۶۶۹۵ ۳۶۲۶ و ۰۲۱-۹۱۲ ۱۱۲ ۳۶۲)

فهرست III

پیش درآمد (۱-۹)

- ۱ الف- تاریخچه لوله‌کشی
- ۲ ب- پیشینه کد ASME B31.3
- ۳ ج- سازماندهی کد

فصل ۱ کلیات (۱۱-۶۲)

۱۱	۱-۱ ملاحظات عمومی
۱۱	۱-۱-۱ مسولیت‌ها
۱۲	۲-۱-۱ هدف کد
۱۳	۳-۱-۱ تعیین الزامات کد
۱۴	۴-۱-۱ ضمائم
۱۵	۵-۱-۱ موارد کد
۱۵	۲-۱ گستره کاری
۱۵	۱-۲-۱ محتوا و پوشش
۱۶	۲-۲-۱ بیرون از گستره کد
۱۷	۳-۲-۱ قوانین گرد کردن
۱۷	۲-۱ زبان و تعاریف کد
۳۵	۴-۱ گروه‌بندی سیالی
۳۷	۵-۱ ملاحظات احتیاطی و راهنمایی
۴۰	۱-۵-۱ شرایط طراحی (F301)
۴۰	۲-۵-۱ فشار طراحی بر مفاصل انساطی
۴۱	۳-۵-۱ شیرآلات
۴۹	۴-۵-۱ فلنجهای و درزگیرها
۵۰	۵-۵-۱ بولت‌گذاری
۵۰	۶-۵-۱ اتصالات فلنچ خورده
۵۱	۷-۵-۱ تکیه گاه لوله‌کشی
۵۱	۸-۵-۱ ملاحظات طراحی در سامانه‌های خاص
۵۱	۹-۵-۱ مواد
۵۶	۱۰-۵-۱ عملیات حرارتی
۵۶	۱۱-۵-۱ چیدمان و برپاکردن
۵۷	۱۲-۵-۱ تعیین مشخصات لوله

فهرست IV

۵۷	۱۳-۵-۱ آزمون
۵۸	۱۴-۵-۱ مواد غیرفلزی
۵۸	۱۵-۵-۱ فشار بالا
۵۹	۱۶-۵-۱ اتصالات گیرهای بهداشتی
۵۹	۶-۱ پناهگاهی
۶۰	۱-۶-۱ ملاحظات عمومی
۶۰	۲-۶-۱ ناهگاهی با نمای تاسیسات و بهره‌برداری
۶۱	۳-۶-۱ پناهگاهی مهندسی شده

فصل ۲ طراحی ۱ و ۲ (۶۳-۲۱۹)

۶۳	قسمت اول - شرایط و معیار
۶۵	۱-۲ تنش‌ها و محورها
۶۸	۲-۲ نظریات شکست
۶۹	۲-۲ گروه‌های تنشی
۷۱	۴-۲ تعاریف و مبنای تنش مجاز، S_h و S_c
۷۳	۵-۲ الزامات فشار طراحی (301.2)
۷۴	۶-۲ الزامات دمای طراحی (301.3)
۷۸	۷-۲ اثرات جوی (301.4)
۷۸	۸-۲ اثرات پویایی (301.5)
۸۲	۹-۲ اثرات وزنی (301.6)
۸۲	۱۰-۲ تکیه‌گاه، مهارگاهی، انواع و کارکرد
۸۳	۱-۱۰-۲ تکیه‌گاهی‌های صلب
۸۵	۲-۱۰-۲ تکیه‌گاهی انعطاف پذیری یا ارجاعی
۸۶	۳-۱۰-۲ مهارگاهی لوله
۸۹	۴-۱۰-۲ برخی از دیگر اصطلاحات تکیه‌گاهی
۸۹	۱۱-۲ اثرات انبساط و انقباض گرمایی (301.7)
۹۰	۱۲-۲ اثرات تکیه‌گاهی، لنگرگاهی و جابه‌جایی‌ها (301.8)
۹۰	۱۲-۲ اثرات انعطاف پذیری کاوش یافته (301.9)
۹۱	۱۴-۲ اثرات سیکلی (301.10)
۹۱	۱۵-۲ اثرات چگالش هوایی (301.11)
۹۱	۱۶-۲ معیار طراحی (302)
۹۳	۱-۱۶-۲ حدود مجاز تغییرات دمایی و فشاری (302.2.4)

فهرست V

۹۶	۲-۱۶-۲ مفهوم تجمعی کسری
۹۹	۳-۱۶-۲ ظرفیت‌ها در محل برخورد سرویس‌های متفاوت 302.2.5
۹۹	۱۷-۲ شیر دو انسدادی و تخلیه
۱۰۰	۱۸-۲ تنش‌های مجاز و دیگر حدود تنشی (302.3)
۱۰۵	۱۹-۲ استفاده از جدول A-1
۱۰۹	۲۰-۲ ضرایب کیفی
۱۰۹	۱-۲۰-۲ ضریب کیفی ریخته‌گری 302.3.3
۱۱۳	۲-۲۰-۲ ضریب کیفی جوش 302.3.4
۱۱۶	۲۱-۲ محدودیت‌های تنشی
۱۳۰	۲۲-۲ حدود مجاز و استحکام مکانیکی
۱۳۳	قسمت دوم کد طراحی فشاری قطعات لوله‌کشی
۱۳۳	۲۲-۲ لوله مستقیم
۱۶۰	۲۴-۲ زانویی و خم
۱۶۳	۲۵-۲ مایتر
۱۶۴	۲۶-۲ الزامات کد درباره مایتر
۱۶۷	۲۷-۲ اتصالات انشعابی
۱۷۴	۲۸-۲ محاسبات ضمیمه H (بند H300)
۱۸۴	۲۹-۲ طراحی فشاری، هدر خروجی اکسیژن
۱۸۷	۳۰-۲ ملاحظات دیگر انشعابی
۱۸۸	۳۱-۲ انسدادی‌ها
۱۹۰	۳۲-۲ فلنچ‌ها
۱۹۳	۳۳-۲ فلنچ‌های کور
۱۹۶	۳۴-۲ جا اندازها
۲۰۰	۳۵-۲ کاهنده‌ها
۲۰۲	۳۶-۲ مقاصل انبساطی
۲۰۸	۳۷-۲ ضمیمه X
۲۱۳	۳۸-۲ طراحی فشاری قطعات فهرست نشده

فصل ۳ و ۴ طراحی ۲۲۱-۲۵۸

۲۲۱	قسمت سوم کد الزامات سرویس سیالی برای قطعات
۲۲۱	۱-۳ لوله (305)
۲۲۳	۲-۳ اتصالات، خم‌ها، مایترها، روهمی‌ها و اتصالات انشعابی (306)

فهرست VI

۲۲۸	۳-۳ شیرآلات و قطعات ویژه (307)
۲۲۹	۴-۳ فلنچ‌ها، جاندازها، وجههای فلنچی، و درزگیرها (308)
۲۳۱	۵-۳ بولت‌گداری (308)
۲۴۲	۶-۳ الزامات طراحی در بند 309
۲۴۳	قسمت چهارم کد الزامات سرویس سیالی برای اتصال
۲۴۳	۷-۳ اتصالهای جوشی (311)
۲۴۵	۸-۳ اتصالهای فلنچ خور (312)
۲۴۵	۹-۳ اتصالهای انبساطی (313)
۲۴۶	۱۰-۳ اتصالهای رزوهای (314)
۲۵۱	۱۱-۳ اتصالهای تیوبی (315)
۲۵۱	۱۲-۳ اتصالهای بتونهای (316)
۲۵۲	۱۳-۳ جوش آببند برای تعمیرات (ASME PCC2)
۲۵۴	۱۴-۳ اتصالهای لحیم نرم و لحیم سخت (317)
۲۵۵	۱۵-۳ اتصالهای ویژه
۲۵۵	۱۶-۳ طراحی و سازوکارهای ویرانگری

فصل ۴ مبانی تحلیل تنش (۳۳۶-۲۵۹)

۲۵۹	قسمت پنجم کد انعطاف‌پذیری
۲۵۹	۱-۴ تاریخچه انعطاف‌پذیری
۲۶۰	۲-۴ مرور بر تکیه‌گاه
۲۶۷	۳-۴ تکیه‌گاههای ویژه
۲۷۱	۴-۴ الزامات کد درباره انعطاف‌پذیری سامانه لوله کشی
۲۷۳	۵-۴ کرنش‌های جابه‌جایی
۲۷۳	۶-۴ تنش‌های جابه‌جایی
۲۷۴	۷-۴ محدوده تنش جابه‌جایی
۲۷۵	۸-۴ فنری سرد
۲۷۵	۹-۴ خصوصیات تحلیل انعطاف‌پذیری (319.3) و مسایل جانبی
۲۷۵	۱-۹-۴ داده انبساط گرمایی (319.3.1)
۲۷۶	۲-۹-۴ ضریب کشسانی (319.3.2)
۲۷۶	۳-۹-۴ نسبت پواسون (319.3.3)
۲۷۷	۴-۹-۴ تنش مجاز (319.3.4)
۲۷۷	۵-۹-۴ ابعاد (319.3.5)

VII فهرست

- ۲۷۷ ۶-۹-۴ انعطافپذیری و ضرایب تشدید تنش (319.3.6)
۲۸۱ ۷-۹-۴ تنش‌های جابه‌جای ناشی از اتصال لوله با جوش نامتشابه
۲۹۲ ۸-۹-۴ تخلیه شیر اطمینان اینمی
۲۹۵ ۱۰-۴ تحلیل انعطافپذیری (319.4)
۲۹۵ ۱-۱۰-۴ چه زمانی تحلیل رسمی نیاز نیست؟
۳۰۱ ۲-۱۰-۴ تحلیل انعطافپذیری (319.4.2)
۳۰۱ ۳-۱۰-۴ الزامات و فرضیات اصلی (319.4.3)
۳۰۱ ۴-۱۰-۴ تنش‌های انعطافپذیری (319.4.4)
۳۰۸ ۱۱-۴ واکنش‌ها (319.5)
۳۰۸ ۱-۱۱-۴ تشریح مفهوم فنری سرد (319.5.1)
۳۱۱ ۲-۱۱-۴ واکنش‌های بیشینه برای سامانه‌های پیچیده (319.5.2)
۳۱۱ ۱۲-۴ محاسبات جابه‌جایی (319.6)
۳۱۲ ۱۲-۴ محاسبات جابه‌جایی (319.7)
۳۱۲ ۱۴-۴ تحلیل بارهای دائمی (320)
۳۱۲ ۱-۱۴-۴ فرضیات اصلی و الزامات (320.1)
۳۱۳ ۲-۱۴-۴ فرضیات اصلی و الزامات (320.2)
۳۱۵ ۱۵-۴ تکیه‌گاه لوله‌کشی (321)
۳۱۵ ۱-۱۵-۴ اهداف (321.1.1)
۳۱۵ ۲-۱۵-۴ تحلیل (321.1.2)
۳۱۶ ۳-۱۵-۴ تنش‌ها برای اجزای لوله کشی (321.1.3)
۳۱۶ ۴-۱۵-۴ مواد (321.1.4)
۳۱۶ ۵-۱۵-۴ روزوهای (321.1.5)
۳۱۷ ۱۶-۴ ثوابت (321.2)
۳۱۷ ۱-۱۶-۴ لنگرگاهی‌ها و راهنمایها (321.2.1)
۳۱۷ ۲-۱۶-۴ تکیه‌گاهی‌های توسعه‌ناپذیر (صلب) به جز لنگرگاهی‌ها و راهنمایها (321.2.2)
۳۱۸ ۳-۱۶-۴ تکیه‌گاهی‌های انعطافپذیر (321.2.3)
۳۱۸ ۴-۱۶-۴ تکیه‌گاهی‌های پاد وزنی (321.2.4)
۳۱۸ ۵-۱۶-۴ تکیه‌گاهی‌های هیدرولیکی (321.2.5)
۳۱۸ ۱۷-۴ ملحقات سازه‌ای (321.3)
۳۱۹ ۱-۱۷-۴ تکیه‌گاهی‌های غیریکپارچه (321.3.1)
۳۱۹ ۲-۱۷-۴ تکیه‌گاهی‌های یکپارچه (321.3.2)
۳۲۰ ۱۸-۴ اتصال‌های سازه‌ای (321.5)

VIII فهرست

۳۲۰	۱۹-۴ تشریح بار تکیه گاهی
۳۲۴	۲۰-۴ محدودیت بار برای تجهیزات متصل
۳۲۵	۱-۲۰-۴ ظروف تحت فشار
۳۲۵	۲-۲۰-۴ دیگر محدودیتهای بار تجهیزاتی
۳۲۶	۳-۲۰-۴ راههایی برای کاهش بار در تجهیزات
۳۲۶	قسمت ششم کد سامانه‌ها
۳۲۶	۲۱-۴ سامانه‌های لوله‌کشی خاص (322)
۳۲۶	۱-۲۱-۴ لوله‌کشی ابزار دقیق (322.3)
۳۲۷	۲-۲۱-۴ سامانه‌های اطمینان-فشاری (322.6)
۳۲۸	۳-۲۱-۴ لوله‌کشی تخلیه اطمینان فشاری (322.6.2)
۳۲۸	۴-۲۱-۴ وسایل اطمینان فشار (322.6.3)
۳۲۹	۲۲-۴ مثال تحلیل تنش سامانه لوله‌کشی ضمیمه‌ی S

فصل ۵ مواد (۳۳۷-۳۷۲)

۳۳۹	۱-۵ انتساب عمومی
۳۴۰	۱-۱-۵ نام تجاری و انتساب‌های اختصاصی
۳۴۰	۲-۱-۵ توصیف‌کننده الفایی-عددی استاندارد
۳۴۵	۲-۵ گروه‌بندی مواد در ک
۳۴۶	۱-۲-۵ محدودیت‌های دمایی
۳۴۶	۲-۲-۵ محدودیت دمایی بالایی، مواد فهرست شده
۳۴۶	۳-۲-۵ محدودیت‌های دمای پایینی، مواد فهرست شده و آزمون ضربه
۳۵۱	۴-۲-۵ محدودیت‌های دمایی بر روی جنس‌های فهرست نشده
۳۵۴	۳-۵ شیوه‌ها و معیار پذیرش آزمون ضربه (323.3)
۳۵۷	۱-۳-۵ رویه‌ی آزمون
۳۵۸	۲-۳-۵ نمونه‌های آزمون
۳۵۸	۳-۳-۵ دمای آزمون
۳۵۹	۴-۳-۵ معیار پذیرش آزمون
۳۶۲	۴-۵ الزامات سرویس سیالی برای مواد (323.4)
۳۶۲	۱-۴-۵ الزامات خاص برای سرویس سیال F323.4.2
۳۶۴	۲-۴-۵ مواد کلینگ (cladding) و استری کاری (lining)
۳۶۵	۳-۴-۵ مسائل متفرقه متریال و خرابی در برابر سرویس
۳۶۵	۵-۵ نکاتی در باره‌ی گزینش مواد

فهرست IX

۳۶۸	۱-۵-۵ طراحی مفهومی- بازنگری از فناوری فرایندی
۳۶۹	۲-۵-۵ طراحی فرایندی
۳۷۰	۳-۵-۵ طراحی مکانیکی
۳۷۱	۴-۵-۵ گواهینامه مواد

فصل ۶ ساخت، چیدمان و نصب (۴۳۳-۳۷۳)

۳۷۳	۱-۶ جوشکاری و لحیمکاری
۳۷۴	۱-۱-۶ جوشکاری قوسی فلزی- حفاظت شده
۳۷۵	۲-۱-۶ جوشکاری قوسی تنگستن- گازی
۳۷۶	۳-۱-۶ جوشکاری قوسی فلز گازی
۳۷۷	۴-۱-۶ جوشکاری قوسی مغزی- فلاکس
۳۷۸	۵-۱-۶ جوش قوسی زیرپودری
۳۸۰	۲-۶ الزامات
۳۸۰	۱-۲-۶ تایید کیفی و صلاحیت
۳۸۸	۲-۲-۶ بند 328.2
۴۰۵	۳-۶ پیشگرم
۴۱۱	۴-۶ گاز برای حفاظت، پشتبند و پاکسازی(پرش)
۴۱۲	۵-۶ عملیات حرارتی
۴۱۳	۱-۵-۶ شیوه‌های عملیات حرارتی
۴۱۴	۲-۵-۶ بند 331
۴۲۱	۳-۵-۶ خمکاری و شکل دهی
۴۲۹	۶-۶ لحیمکاری نرم و لحیمکاری سخت
۴۳۱	۷-۶ چیدمان و نصب
۴۳۱	۱-۷-۶ اتصال‌های فلنجی
۴۳۲	۲-۷-۶ اتصال‌های رزووه‌ای
۴۳۳	۳-۷-۶ اتصال‌های تیوبی و بتونه‌ای
۴۳۳	۴-۷-۶ اتصال‌های انبساطی و خاص

فصل ۷ بازرسی (۴۳۵-۴۶۲)

۴۳۵	عمومی
۴۳۶	۱-۷ بازرسی
۴۳۶	۱-۱-۷ مسئولیت بازرسی

X فهرست

۴۳۶	۲-۱-۷ حقوق بازرس کارفرما
۴۳۶	۳-۱-۷ تایید صلاحیت بازرس کارفرما
۴۳۷	۲-۷ بررسی
۴۳۷	۱-۲-۷ عمومی
۴۳۷	۲-۲-۷ مسئولیت بررسی
۴۳۷	۳-۲-۷ الزامات بررسی
۴۳۹	۴-۲-۷ میزان بررسی لازم 341.4
۴۴۵	۵-۲-۷ بررسی - شرایط نوسانی شدید 341.4.3
۴۴۶	۶-۲-۷ بررسی - سرویس سیال دما بالا 341.4.4
۴۴۷	۷-۲-۷ بررسی تکمیلی 341.5
۴۴۸	۸-۲-۷ کارکنان بررسی 342
۴۴۸	۹-۲-۷ رویه‌های بررسی 343
۴۴۹	۱۰-۲-۷ انواع بررسی 344
۴۵۴	۱۱-۲-۷ آزمون 345
۴۶۲	۱۲-۲-۷ گزارش‌ها 346

پیوست‌ها (۴۶۵-۴۹۲)

۴۶۵	پیوست الف - ریزش گردابه‌ای
۴۶۶	پیوست ب - تحلیل تنش تجربی (ESA)
۴۷۸	پیوست د - تیوب‌کشی و (compression fitting)
۴۸۲	پیوست ۵ - اتصال‌های بتونه‌ای